

Către: Ministerul Justiției

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

Copie: Consiliul Economic pe lângă Prim Ministru

Nr. 11/20-AP din 3 februarie 2020

Ref.: Document de poziție la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor

Stimați Domni, Stimate Doamne,

Asociația Businessului European din Moldova (EBA Moldova) adresează cele mai înalte considerațiuni și urmare a examinării proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor comunică următoarele.

Ținem să menționăm că EBA Moldova susține necesitatea transpunerii legislației UE în domeniul prevenirii, spălării banilor și finanțării terorismului, conform prevederilor Acordului de Asociere RM-UE. Totodată, menționăm că redacția propusă a proiectului prezintă deficiențe și riscuri majore de interpretare și coruptibilitate, care fac imposibilă aprobarea și ulterior implementarea acestuia în varianta propusă de autor.

În acest sens subliniem că, în conformitate cu *art. 4 al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, în categoria entităților reportatoare se încadrează inclusiv și societățile de registru, societățile de investiții, organizatorii jocurilor de noroc, agenții imobiliare, persoanele fizice/juridice care practică activități cu metale pretioase și pietre pretioase, avocați, societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale, entitățile de audit, persoane fizice/juridice care comercializează bunuri în sumă de cel puțin 200000 MDL sau echivalentul acesteia (rețelele de magazine electrocasnice, rețelele de supermarketuri, firmele de construcții, comercianții de automobile și alte bunuri scumpe). Astfel, impactul proiectului de lege afectează majoritatea agenților economici din țară și, în acest sens, urmează a fi consultat cu reprezentanții sectorului privat din toate domeniile vizate ale economiei.

Mai mult ca atât, luând în considerare faptul că proiectul de lege prevede aplicarea sancțiunilor mediului privat, ceea ce în mod direct afectează activitatea economică al acestora, considerăm necesară efectuarea analizei impactului de reglementare și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, conform *Legii 100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător*.

Reieșind din cele menționate, EBA Moldova transmite în anexă propunerile la proiect și, urmare discuțiilor în cadrul ședințelor din 31 ianuarie și 3 februarie curent, solicită respectuos să fie asigurată legal obligația Guvernului, care în termen de 6 luni, va asigura modificările de rigoare la *Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului*, precum și va ajusta/elabora actele normative secundare care vor asigura implementarea proiectului de lege după aprobarea acestuia.

Anexă: 7 file.

Cu deosebită considerație,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

EBA – European Business Association
30, Vlaicu Pârcălab Str. - MD 2012 Chișinău - Republic of Moldova
Phone: +373-22-907025 - Email: info@eba.md- www.eba.md

**Sinteza propunerilor din partea Asociației Businessului European (EBA)
asupra proiectului de Lege privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul
prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului
și modul de aplicare a sancțiunilor**

Articolul	Redacția propusă din proiectul de lege	Comentarii și propuneri
Preambul	<p>În scopul transpunerii art. 14 (4), 16, 18, 18a, 20, 30, 32, 32a, 40, 42, 45, 46, 48, 50a, 59 și 60 din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (Text cu relevanță pentru SEE), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 141 din 5 iunie 2015, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018, art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului,</p>	<p>În conformitate cu preambulul proiectului, acesta, pe lângă la transpunerea unor directive europene relevante, vine să implementeze sancțiunile prevăzute de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Constatăm, cu regret, că proiectul nu doar că depășește scopul acestuia, dar și conține un șir de alte sancțiuni care nu sunt prevăzute nici în redacția actuală a Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nici în articolele din Codul Contravențional propuse spre abrogare.</p>
	<p>Cu alte cuvinte, în loc ca proiectul de lege să explice procedura aplicării amenzilor prevăzute de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (așa cum este prevăzut în scopul acestuia) în privința sancțiunilor în vigoare din domeniul respectiv, acesta abrogă 8 contravenții prevăzute la momentul Codul Contravențional, înlocuindu-le cu 21 de încălcări noi dar, de data aceasta, prin prisma sumelor de amendă prevăzute de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p>	<p>Cu alte cuvinte, în loc ca proiectul de lege să explice procedura aplicării amenzilor prevăzute de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (așa cum este prevăzut în scopul acestuia) în privința sancțiunilor în vigoare din domeniul respectiv, acesta abrogă 8 contravenții prevăzute la momentul de Codul Contravențional, înlocuindu-le cu 21 de încălcări noi dar, de data aceasta, prin prisma sumelor de amendă prevăzute de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p>
	<p>Astfel, se propune înlocuirea Capitolului IV din proiect cu amenziile prevăzute la moment de 291²-291⁹ din Codul Contravențional cu suma amenzilor raportată la prevederile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p>	<p>Astfel, se propune înlocuirea Capitolului IV din proiect cu amenziile prevăzute la moment de 291²-291⁹ din Codul Contravențional cu suma amenzilor raportată la prevederile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p>
	<p>În caz contrar, constatăm că scopul proiectul contrazice conținutului acestuia și încalcă prevederile art. 3 alin. (3), lit. (b) din Legea nr. 100/017 privind actele normative care prevede că “b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul</p>	<p>În caz contrar, constatăm că scopul proiectul contrazice conținutului acestuia și încalcă prevederile art. 3 alin. (3), lit. (b) din Legea nr. 100/017 privind actele normative care prevede că “b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul</p>

		<p>de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia”.</p> <p>Este evident că proiectul dat urmează a fi considerat ca actul subordonat Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului prin prisma prevederilor art. 35, alin. (2) din această lege care prevede</p> <p>În cazul nerespectării prevederilor prezentei legi și ale actelor subordonate acestei legi, față de entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a)–l) sânt aplicate următoarele tipuri de sancțiuni:</p> <p>[...]</p> <p>e) sancțiuni pecuniare sub formă de amendă:</p> <ul style="list-style-type: none"> – în mărime dublă din valoarea beneficiului rezultat din încălcarea obligațiilor prevăzute de prezenta lege, în cazul în care beneficiul respectiv poate fi stabilit, sau în mărimea echivalentului în lei al sumei de până la 1000000 de euro, calculat conform cursului oficial al leului moldovenesc la data comiterii încălcării; – în mărime de până la echivalentul în lei al sumei de 5000000 de euro, calculat la cursul oficial al leului moldovenesc la data comiterii încălcării, sau 10% din cifra de afaceri pentru anul precedent – pentru entitățile raportoare de la art. 4 alin. (1) lit. a), c), h) și i). <p><i>[Art.35 al.(2), lit.e) va intra în vigoare la data adoptării legii cu privire la procedura de constatare a încălcărilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a amenzi]</i></p>
Articolul 1	Scopul și domeniul de aplicare a legii	<p>Propunem să fie completat cu un alineat nou, după cum urmează:</p> <p><i>“(5) Procedurile procesuale sunt efectuate conform prevederilor Codului Administrativ.”</i></p>
Articolul 2	Noțiunea echivalentul în lei moldovenești a sumei în euro	<p>Dat fiind faptul că în conformitate cu prevederile Directivei UE, articolul 59 – se ia în calcul cursul valutar la data de 25.06.2015, propunem expunerea noțiunii date în următoarea redacție:</p> <p><i>”echivalentul în lei moldovenești a sumei în euro – reprezintă echivalentul sumelor în euro determinat cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei la data de 25.06.2015.”</i></p>
	Noțiunea persoana fizică angajată în cadrul entității raportoare	<p>Propunem completarea noțiunii date cu sintagma: <i>” la data comiterii încălcării. În cazul încălcărilor repetate, sistematice,</i></p>

<p>continue sau prelungite data comiterii faptei se ia data comiterii ultimei fapte care constituie încălcare.”</p> <p>Dat fiind faptul ca termenul atragerii la răspundere este foarte mare în acest period pot se schimbe mai multe poziții, astfel propunem completarea noțiunii cu sintagma „la data comiterii încălcării. În cazul încălcărilor repetate, sistematice, continue sau prelungite data comiterii faptei se ia data comiterii ultimei fapte care constituie încălcare;”</p>	<p>Notiunea persoana cu functie de raspundere</p>	<p>continue sau prelungite data comiterii faptei se ia data comiterii ultimei fapte care constituie încălcare.”</p>												
<p>Propunem completarea noțiunii date cu sintagma: ” la data comiterii încălcării. În cazul încălcărilor repetate, sistematice, continue sau prelungite data comiterii faptei se ia data comiterii ultimei fapte care constituie încălcare.”</p>	<p>Noțiunea persoane cu funcții de conducere de rang superior</p>	<p>Propunem completarea noțiunii date cu sintagma: ” la data comiterii încălcării. În cazul încălcărilor repetate, sistematice, continue sau prelungite data comiterii faptei se ia data comiterii ultimei fapte care constituie încălcare.”</p>												
<p>Articolul 4</p> <p>Serviciul, în calitate de organ cu funcții de supraveghere competent să aplice sancțiuni pentru încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a cerințelor standardelor internaționale în domeniu, efectuează verificarea conformității entităților raportoare, individualizarea și aplicarea sancțiunilor pentru entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017, conform procedurii prevăzute prezenta lege.</p> <p>Considerăm că respectiva normă contravine prevederilor art. 4 alin. (3), (4) din proiect, care, pentru entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. a), b), c) și i) din Legea nr. 308/2017, a prevăzut alte entități cu competențe de aplicare a sancțiunilor (Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare).</p> <p>Totodată, o astfel de formulare creează o confuzie, deoarece permite o interpretare extensivă, conform căreia aplicarea sancțiunilor poate avea loc și de către Serviciu și de către entitatea competentă.</p> <p>Astfel, se propune concretizarea normei art. 4 din Proiect și enumerarea în mod expres a entităților raportoare care pot fi sancționate doar de către Serviciu, evitând astfel suprapunerea domeniilor de control între organele de control, prin includerea unui nou alineat cu în următoare redacție:</p> <p>(6) Competenta pentru efectuarea controalelor este reflectata in tabelul nr. 1</p>	<p>Serviciul, în calitate de organ cu funcții de supraveghere competent să aplice sancțiuni pentru încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și a cerințelor standardelor internaționale în domeniu, efectuează verificarea conformității entităților raportoare, individualizarea și aplicarea sancțiunilor pentru entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017, conform procedurii prevăzute prezenta lege.</p>	<p>Din redacția art. 4 alin. (5) din proiect, având în vedere textul „entitățile raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017”, se înțelege că Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare „Serviciul”) poate aplica sancțiuni tuturor entităților raportoare prevăzute la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 308/2017.</p>												
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Tipul entității raportării</th> <th>Organul responsabil de control</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Bancile</td> <td>BNM</td> </tr> <tr> <td>Burse</td> <td>CNPF</td> </tr> <tr> <td>Uniunea avocaților</td> <td>SPCSB</td> </tr> <tr> <td>CSV, Lombarde</td> <td>BNM</td> </tr> <tr> <td>Etc. conform prevederilor legale</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Tipul entității raportării	Organul responsabil de control	Bancile	BNM	Burse	CNPF	Uniunea avocaților	SPCSB	CSV, Lombarde	BNM	Etc. conform prevederilor legale			
Tipul entității raportării	Organul responsabil de control													
Bancile	BNM													
Burse	CNPF													
Uniunea avocaților	SPCSB													
CSV, Lombarde	BNM													
Etc. conform prevederilor legale														

<p>Articolul 6, articolul 7, articolul 9 și 15 din proiect</p>		<p><i>Tabelul nr. 1</i></p> <p>(1) Emiterea deciziei cu privire la aplicarea sancțiunilor se efectuează conform prevederilor al. (1) acestuia articol numai cu avizarea prealabilă a tuturor circumstanțe a încălcării, mărirea sancțiunii de către Serviciul</p> <p>(2) Decizia finală cu privire la aplicarea sancțiunii, atragerii la răspundere este luată de către instanța de judecată conform prevederilor Codului Administrativ”</p>
		<p>Prevederile art. 6, 7, 9 și 15 din proiectul legii introduc competențe și obligații noi care contravin modului de delimitare a competențelor de supraveghere reglementate de art. 15 din Legea nr. 308/2017, precum și a delimitării stabilite de însuși proiectul de lege prin art. 4 alin. (3)-(5) și care comportă riscuri de ingerință în activitatea BNM (art. 5 alin. (1) lit. d) al Legii nr. 548/1995), aducând atingere principiilor de autonomie și independență în activitatea de supraveghere a Băncilor Centrale.</p> <p>Astfel, art. 6 alin. (5) stabilește obligații noi pentru organele de supraveghere de a furniza Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) și justifică planurile anuale de control, de a notifica SPCSB și justifică decizia de efectuare a controlului inopinat, precum și de a informa SPCSB despre rezultatele controalelor în toate cazurile, ceea ce excede obligația reglementată de art. 15 alin. (10) din Legea nr. 308/2017, în particular, de a informa doar în cazurile de identificare a faptelor care ar putea avea legătură cu spălarea banilor sau finanțarea terorismului, ca rezultat al controalelor sau în oricare alt mod.</p> <p>În același timp, art. 6 alin. (3) din proiect conține prevederi declarative privind posibilitatea organelor de supraveghere de a efectua controale justificate ce nu au fost stabilite inițial în planurile anuale de control, prevederi care, nu constituie temeiul legal pentru realizarea unor astfel de controale, în ipoteza în care persistă totuși riscul unor eventuale abuzuri din partea organelor de supraveghere. Dreptul BNM de a efectua controale, în calitate de autoritate de supraveghere, este garantat de Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (art. 75¹), fapt reiterat și de art. 4 alin. (3) din proiectul de Lege, care prevede că verificarea conformității se efectuează conform procedurilor de control stabilite de Legea nr. 548/1995, Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.</p>

<p>Articolul 8, alin. (1)</p>	<p>“Serviciul notifică entitatea raportoare despre intenția de a efectua control cu cel puțin 10 zile până la începerea controlului.”</p>
<p>De asemenea, art. 7 din proiectul legii instituie obligația pentru organele de supraveghere de a coordona controalele efectuate cu SPCSB, obligație care nu își regăsește temeiul legal în Legea nr. 308/2017 și contravine modului de divizare a competențelor reglementat de art. 15 al acesteia, precum și atribuțiilor de supraveghere și a procedurii de control reglementate de Legea nr. 548/1955. Aceeași observație este valabilă și pentru art. 9, în special alin. (2) lit. b) și alin. (4), din care rezultă că SPCSB este în drept să desemneze o autoritate împuternicită cu efectuarea controlului, în baza unei autorizații emise în formă scrisă, precum și pentru art. 4 alin. (2) din proiect, care prevede că autoritatea de supraveghere poate fi obligată de SPCSB să efectueze controale, cu informarea acestuia despre rezultatele controlului.</p> <p>La fel, contrar art. 15 din Legea nr. 308/2017, atribuțiilor de supraveghere ale BNM stabilite prin Legea nr. 548/1995, precum și modului de repartizare a competențelor de verificare a conformității stabilit de art. 4 alin. (3)-(5) din proiectul de lege, din prevederile art. 4 alin. (2), art. 7 alin. (5), art. 20 și art. 25 din proiectul Legii rezultă că SPCSB poate efectua controale și post-controale pentru orice entitate raportoare, inclusiv pentru cele supravegheate de către BNM. În contextul celor expuse <i>supra</i>, cel puțin următoarele prevederi urmează a fi revizuite: art. 4 alin (2), art. 5 alin. (2), art. 6 alin. (3) și (5), art. 7, art. 9,20 și 25 din proiectul Legii.</p> <p>Astfel, considerăm că prevederile art. 6 din proiect urmează a fi racordate la prevederile legislației din sectorul bancar și, în special, legislației ce reglementează activitatea de control din partea Băncii Naționale a Moldovei.</p> <p>Or, conform prevederilor art. 1 alin. (3) din proiect (3) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare – <i>Serviciul</i>), Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare sunt autoritățile naționale competente de punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin Legea nr. 308/2017, care sunt depășite prin alte prevederi din același proiect!</p> <p>Este necesar să fie specificat dacă este vorba de zile calendaristice sau lucrătoare.</p>	

<p>Articolul 10, alin (2)</p>	<p>“ În rezultatul primirii unei informații cu privire la presupusa încălcare a legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, pot fi efectuate controale care nu suferă amânare în zile nelucrătoare și/sau în afara orelor de lucru la entitățile raportoare supuse procedurii de control, după notificarea prealabilă a persoanei împuternicite să reprezinte entitatea raportoare.”</p>	<p>Este necesar să fie precizat ce termen presupune notificarea prealabilă.</p>
<p>Articolul 11, alin (3) și alin (4)</p>	<p>Vizita de control se desfășoară între orele 09:00 și 18:00 și trebuie efectuată în prezența reprezentantului entității raportoare vizate. Vizita de control poate continua și după ora 18:00 numai cu acordul reprezentantului entității raportoare.</p>	<p>Se propune expunerea normei în următoarea redacție:</p> <p>„Vizita de control se desfășoară în zilele lucrătoare și zile care nu sunt sărbătorile oficiale între orele de lucru a entității raportoare și trebuie efectuată în prezența reprezentantului entității raportoare vizate. Vizita de control poate continua și după orele de lucru numai cu acordul reprezentantului entității raportoare”.</p> <p><i>Alin. (4) propunem să fie completat cu sintagma "Acest termen se aplică pentru toate controale efectuate conform prezentei Legi."</i></p> <p><i>Totodată, propunem completarea art. 11 cu un nou aliniat, după cum urmează:</i></p> <p><i>"(9) Nu se permite efectuarea a două și mai multe controale pe an cu același scop."</i></p>
<p>Articolul 13</p>	<p>Accesul la informația deținută de Serviciu</p>	<p>Pentru a asigura garantarea dreptului la apărare a entității raportoare în cadrul controlului, propunem completarea articolului cu următorul aliniat:</p> <p><i>"(4) Inspectorul informează despre dreptul entității raportoare de a fi asistată de un avocat pe tot parcursul controlului. La solicitarea entității raportoare sau a reprezentantului acesteia inspectorul are obligația să nu întreprindă oricare acțiuni, până la prezentarea avocatului, dar nu mai mult de 2 ori de la intervenirea solicitării."</i></p>
<p>Articolul 14, alin (1)</p>	<p>d) permiterea copierii, fotografierii, filmării, înregistrării audio a materialelor necesare.</p>	<p>Propunem completarea lit. d) cu următoarea sintagma: "necesare cu respectarea prevederilor Legii pentru protecția datelor cu caracter persoanal și prevederilor cu privire la secretul bancar și comercial."</p>
<p>Articolul 20, Alin (2)</p>	<p>"Obiectiile entității raportoare supuse controlului sunt examinate de către Serviciu în decurs de 14 de zile de la primirea acestora. În urma examinării acestora, Serviciul emite un raport prin care respinge sau admite obiectiile, raportul fiind adus la cunoștință entității raportoare imediat după emitere."</p>	<p>Considerăm oportun includerea în acest aliniat obligativitatea organizării unei ședințe comune între SPCSB și entitatea rapoartoare, în care să fie discutate obiecțiile la raportul de control, pentru a evita orice neclarități sau deficiențe în comunicarea scrisă. Totodată este necesar să fie specificat dacă este vorba de zile calendaristice sau lucrătoare.</p>

Articolul 21	(6) În cazul în care decizia privind aplicarea sancțiunilor este contestată, informațiile privind contestațiile depuse și rezultatul examinării lor sunt publicate pe pagina web a Serviciului.	Propunem expunerea alin. (6) în următoarea redacție: <i>"(6) În cazul în care decizia privind aplicarea sancțiunilor este contestată, aceasta va fi publicată după rămânerea definitivă a hotărârii organului abilitat cu examinarea ei, sau a hotărârii judecătorești de respingere a contestației."</i> Totodată, propunem completarea articolului cu un nou alineat: <i>"(8) Decizia Serviciului de aplicare a sancțiunilor poate fi adoptată nu mai târziu de 1 an de la depistarea încălcării și nu mai târziu de 2 ani de la comiterea acesteia sau din momentul finalizării încălcării."</i> Aceste modificări vin să informeze practica de aplicare a sancțiunilor "administrative" de către autoritățile publice în Republica Moldova. Prin urmare, făcând analogie cu procedura de constatare a încălcărilor și aplicarea sancțiunilor din alte legi, precum și făcând trimitere la prevederile legislației contravenționale și penale de prescripție a răspunderii, considerăm micșorarea termenelor din prezentul articol, absolut obligatorie.
Articolul 24	(1) Fișa de conformitate este completată de către toate entitățile raportoare la finele lunii imediat următoare după prima și a doua jumătate a anului. (3) Orice entitate raportoare care nu îndeplinește obligația de completare a fișei de conformitate urmează a fi supusă sancțiunii prevăzută la art. 53.	În sensul scopului declarat al proiectului, considerăm că atât articolul dat cât și orice referire la această "fișă de conformitate" trebuie fi excluse din proiect, ca fiind contradictorii scopului proiectului Considerăm oportun să fie eliminat acest punct. Nerespectarea cerințelor privind completarea fișei de conformitate în termenul stabilit, nu poate fi de o gravitate similară altor încălcări cum ar fi de exemplu, neidentificarea clientului sau a beneficiarului efectiv etc. mai ales că o astfel de neconformitate nu se regăsește printre cele expuse la art. 59 (1) din Directiva (UE) 2015/849
Articolul 25	Termenul de atragere la răspundere	Propunem substituirea termenului de 5 ani cu termenul de 12 luni. Termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii de 5 ani considerăm a fi neechitabil comparativ cu termenul de prescripție prevăzut de Codul contravențional - de un an. Astfel, este de menționat că sancțiunile conform prezentei legi se aplică numai dacă nu se constată că există semnele componente de infracțiune prevăzută de legea penală în care caz termenul de prescripție și va fi 5 ani. Astfel, considerăm că termenul de prescripție pentru încălcări și pentru infracțiuni nu poate fi egal.
Articolul 26	(2) Se consideră încălcare gravă, orice tip de încălcare repetată sau sistematică.	Menționăm despre faptul că Directiva (UE) 2015/849, la art. 59 alin. (1), face diferență între încălcările grave, repetate și sistematice, precum urmează: „Statele membre se asigură că <i>prezentul articol se aplică cel puțin pentru încălcările entităților obligate care sunt</i>

		<p>grave, repetate, sistematice, sau o combinație a acestora, în ceea ce privește cerințele prevăzute în:”.</p> <p>Prin urmare, înțelegem că infracțiunile grave sunt distincte de cele repetate sau sistematice, și urmează a fi exprimate printr-un caracter prejudiciabil mai înalt. Respectiv, propunem să fie modificată redacția acestui punct după cum urmează:</p> <p><i>”Se consideră încălcare gravă, orice tip de încălcare repetată sau sistematică, în care să fie posibil de constatat cu certitudine :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Intenția,</i> - <i>extinderea nerespectării prevederilor normative</i> - <i>consecințele, care au fost generate de acțiunile entității care a admis încălcarea.”</i>
Articolul 28, a)	<p>”Încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și prezentei legi de trei sau mai multe ori pe parcursul unui an de la prima încălcare a legislației respective.”</p> <p>Încălcarea continuă</p>	<p>Este necesar să fie detaliat ce anume presupune încălcarea legii de trei ori, spre exemplu dacă nu au fost raportate 3 tranzacții suspecte pe parcursul unui an, se consideră 3 încălcări sau e o încălcare a unei prevederi din lege. Pentru claritate sunt necesare exemple sau elaborarea unei metodologii separate care să descrie procesul.</p> <p>Propunem să fie completat cu următorul aliniat:</p> <p><i>” (3) Nu se consideră încălcare continuă o încălcare care face parte a activității operaționale, este de tip mecanic și/sau s-a continuat independent de voia entității raportoare.”</i></p>
Articolul 30		<p>Propunem să fie completat cu următorul aliniat:</p> <p><i>”(3) Nu se consideră încălcare prelungită o încălcare care face parte a activității operaționale și/sau este de tip mecanic.”</i></p>
Articolul 31, litera c)	<p>Se consideră ca fiind circumstanțe agravante care duc la majorarea sancțiunilor pentru încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului următoarele:</p> <p>c) încălcarea este continuă și/sau prelungită.</p>	<p>Încălcările continue și prelungite nu pot fi considerate ca fiind circumstanțe agravante.</p> <p>Din însăși definiția stabilită în lege pentru aceste încălcări, se înțelege că se dorește consacra legislația a unității legale de încălcări.</p> <p>În plan comparat, menționăm prevederile Codului penal al Republicii Moldova, care definește noțiunea de infracțiune continuă și infracțiune prelungită, însă nu le consideră circumstanțe agravante.</p> <p>Se propune excluderea respectivei litere.</p>
Articolul 32, alineatul (1), litera. c)	<p>(1) Se consideră ca fiind circumstanțe atenuante care duc la micșorarea sancțiunilor pentru încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului următoarele:</p>	<p>În cazul în care entitatea raportoare încetează benevol încălcarea, fapta acesteia nu poate fi calificată ca o încălcare și, respectiv, atribuită în calitate de circumstanță atenuantă, cu excepția cazului în care fapta săvârșită nu reprezintă o altă încălcare consumată.</p>

	<p>c) încetarea încalcării din propria voință a făptuitorului sau de la primele intervenții ale organelor cu funcție de supraveghere competente;</p>	<p>Cu titlu de exemplu, menționăm prevederile Codului penal, care la art. 56 stabilește următoarele:</p> <p>„(1) Se consideră renunțare de bună voie la săvârșirea infracțiunii încetarea de către persoană a pregătirii infracțiunii sau încetarea acțiunilor (inacțiunilor) îndreptate nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii, dacă persoana era conștientă de posibilitatea consumării infracțiunii.</p> <p>(2) Persoana nu poate fi supusă răspunderii penale pentru infracțiune dacă ea, benevol și definitiv, a renunțat la ducerea pînă la capăt a acesteia.</p> <p>(3) Persoana care a renunțat de bună voie la ducerea infracțiunii pînă la capăt este supusă răspunderii penale numai în cazul în care fapta săvârșită conține o altă infracțiune consumată.</p> <p>Astfel, prin stabilirea unei asemenea circumstanțe atenuante (i.e. încetarea încalcării din propria voință a făptuitorului), se recunoaște implicit faptul că entitatea raportoare a încălcat prevederile legii, ceea ce în opinia noastră nu urmează a fi considerată o încălcare.</p> <p>Se propune reglementarea acestor aspecte după modelul art. 56 din codul Penal și menționarea expresă că entitatea raportoare nu poate fi supusă răspunderii dacă ea benevol a renunțat la ducerea acesteia pînă la capăt, cu excepția cazului în care fapta săvârșită conține o altă faptă consumată (caz în care ar putea fi atribuită în calitate de circumstanță atenuantă – ceea ce se înțelege că și-au propus inițial autorii).</p>
<p>Articolul 33, alineatul (2), litera d)</p>	<p>Încălările anterioare comise de subiectul supus sancțiunilor, caracterul sancțiunilor impuse, precum și nivelul de cooperare a persoanei cu Serviciul și alte autorități de supraveghere.</p>	<p>Pentru categoria „încălări anterioare” se propune identificarea unei perioade exacte (ani, luni).</p>
<p>Articolul 34</p>	<p>Articolul 34. Subiecții supuși sancțiunilor Sunt subiecți care pot fi supuși sancțiunilor prevăzute de prezenta lege:</p> <p>a) entitățile raportoare prevăzute la art. 4 din Legea nr. 308/2017;</p> <p>b) persoana cu funcție de răspundere;</p> <p>c) persoane cu funcții de conducere de rang superior;</p> <p>d) persoana fizică angajată în cadrul entității raportoare.</p>	<p>Constatăm că proiectul de lege, din nou depășește scopul declarat al acestuia. Astfel, în loc să specifice doar procedura aplicării amenzilor din art. 35 alin. (2) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, acesta extinde, la modul arbitrar, lista subiecților supuși sancțiunilor. Or, de exemplu, angajații notarilor nu au în atribuțiile sale funcționare / fișă postului obligația de a efectua proceduri din domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.</p>
<p>Articolul 35, litera b), c)</p>	<p>Organele cu funcție de supraveghere competente să aplice sancțiuni pentru încălcarea prevederilor Legii nr.</p>	<p>Astfel, se propune eliminarea lit. (d) din articolul 34 din proiect</p> <p>Se propune concretizarea respectivelor norme, în redacția curentă neînțelegându-se care este diferența dintre consecințele negative</p>

	<p>308/2017 și prezentei legi nu aplică sancțiuni pentru încălcarea legislației respective dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:</p> <p>b) făptuitorul a înlăturat în mod voluntar consecințele negative ale încălcării;</p> <p>c) făptuitorul a compensat pierderile sau a reparat prejudiciul cauzat;</p>	<p>ale încălcării și pierderile sau prejudiciul cauzat, prima condiție fiind de interpretare largă, în contextul în care ambele condiții urmează a fi întrunite cumulativ.</p>
<p>Articolul 40</p>	<p>(1) Amendă este o sancțiune pecuniară ce se aplică de organele cu funcții de supraveghere competente de a aplica sancțiuni pentru încălcarea prevederilor legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și prezentei legi, în cazurile și în limitele prevăzute de prezenta lege.</p> <p>Amenda se aplică persoanelor fizice de la 4 500 lei la echivalentul în lei al sumei de 5 000 000 euro, iar entităților raportoare – de la 50 000 lei la echivalentul în lei al sumei de 5 000 000 euro.</p>	<p>Mărimea amenzilor raportată la situația economică din Republica Moldova sunt nejustificate economic și exagerate, or, la caz, RM nu poate fi comparată cu puterea economică a unui stat membru din Uniunea Europeană.</p> <p>Considerăm că la calcularea acestor amenzi ar trebui să fie luați în vedere următorii factori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mărimea și importanța sistematică; • mărimea medie a salariului persoanei fizice; • vinovăția persoanei; • prejudiciul adus de încălcarea comisă. <p>Respectiv propunem mărimea amenzilor să fie revăzută spre diminuare.</p> <p>Totodată, după alin. (1) propunem să fie inclus aliniat nou în următoarea redacție:</p> <p><i>”La aplicarea amenzii în privința persoanei fizice se iau în calcul următoarele:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> a. <i>mărimea medie a salariului persoanei fizice</i> b. <i>salariu mediu pe tara</i> c. <i>prejudiciu, consecințe și efectul asupra nivelului de risc după ce a fost comisă încălcarea”</i>
<p>Articolul 41</p>	<p>Neaplicarea măsurilor de identificare, monitorizare a tranzacției sau a relației de afaceri, de precauție și măsurilor în relațiile bancare transfrontaliere</p>	<p>Din formularea încălcării rezultă că sancțiunea va fi aplicată doar în cazul neaplicării totale a măsurilor de identificare și/sau monitorizare a tranzacției sau a relației de afaceri (care pot fi și sunt multiple de fapt).</p> <p>În caz contrar este necesar de definit care este acel grad de “neaplicare” care se considera a fi încălcare. Din experiențele curente a entităților raportoare, organele abilitate pot avea o viziune destul de subiectivă la stabilirea gradului de neaplicare a măsurilor, care de altfel depinde de competența și pregătirea</p>

	<p>profesională a persoanei care nemijlocit efectuează controlul la entitate.</p>	<p>Articolul 43</p>
<p>Denumirea articolul 43 nu are legătura cu pct 1. Procesul de identificare face parte din măsurile de precauție, care de altfel sunt mai extinse decât identificarea clientului. Punctele trebuie racordate</p> <p>Considerăm, că în nici un caz aplicarea respectivei norme nu poate avea loc până când la nivel de Stat nu este făcută publică o listă a PEP, la care să aibă acces entitățile raportoare.</p> <p>De asemenea, entitățile raportoare nu au de unde să acceseze informație privind membrii de familie și persoane asociate PEP la nivel național, decât din declarațiile clienților.</p> <p>Totodată, în acest context urmează de menționat faptul discrepanței dintre prevederile legislației privind prevenirea spălării banilor și a legislației privind protecția datelor cu caracter personal, care tratează astfel de situații drept prelucrare neautorizată și excesivă a datelor cu caracter personal. Astfel, entitățile raportoare se află între două focuri în acest caz: sau preiau declarațiile despre membrii de familie, rudele și persoanele asociate PEP și riscă să fie sancționați de CNPDCP, sau se racordează la reglementările privind protecția datelor cu caracter personal și riscă să fie sancționați de Serviciu.</p>	<p>Neidentificarea persoanei expuse politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora și neaplicarea procedurilor în funcție de riscul generat de persoanele expuse politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora</p> <p>(1) Neaprobarea sau neaplicarea de către entitățile raportoare a procedurilor și/sau neefectuarea unei monitorizări sporite și permanente a relației de afaceri a persoanei expuse politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora, se sancționează cu:</p>	<p>Articolul 44</p>
<p>Este necesar definirea ce înseamnă noțiunea de "conducere superioară" și ce ar însemna procesul de "aprobare". În redacția curentă prevederea e confuză, care permite o tratare extensivă și subiectivă.</p> <p>Astfel, fiecare din entitățile raportoare își are un mecanism propriu specific de intrare în relații cu clienții. De exemplu, în cazul băncilor, intrarea în relație se face la sucursale și, deci, prevederea dată ar fi trebuit să fie racordată la procesele și reglementările interne ale entităților raportoare.</p> <p>Totodată, propunem expunerea art. 44 în următoarea redacție: "Articolul 44. Stabilirea sau continuarea unor relații de afaceri cu persoana expusă politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora fără obținerea aprobării conducerii superioare</p> <p>1) Stabilirea sau continuarea unor relații de afaceri de către entitățile raportoare cu persoana expusă politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora fără obținerea aprobării conducerii superioare se sancționează cu sancțiune conform lit a) sau b) al(1) art 33</p>	<p>Stabilirea sau continuarea unor relații de afaceri cu persoana expusă politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora fără obținerea aprobării conducerii superioare</p>	

		<p>(2) <i>Acceași faptă comisă repetat sau sistematic se sancționează:</i></p> <p>(3) <i>Aplicare unei amenzi conform limitelor stabilite de codul contravențional."</i></p>
Articolul 45	<p>Neidentificarea sursei bunurilor</p> <p>Neidentificarea sursei bunurilor care constituie obiect al controlului, în special ale persoanei expuse politic, membrilor de familie și persoane asociate acestora se sancționează</p>	<p>Este necesar de stipulat ce înseamnă "Neidentificarea". Ar presupune aceasta situația în care nu este nici un document justificativ? Deoarece acest punct e subiect de sancțiune pentru evitarea interpretărilor trebuie să fie completat cu o listă de documente acceptabile cu surse a bunurilor (de ex declarația privind sursa fondurilor, contracte de împrumut, declarații pe venit, rapoarte financiare etc).</p>
Articolul 47	<p>Lipsa evidenței informației și a documentelor</p> <p>(1) Neținerea de către entitățile raportoare a evidenței informației și a documentelor persoanelor fizice și juridice, ale beneficiarului efectiv, a arhivei conturilor și a documentelor primare, inclusiv a corespondenței de afaceri, în decursul a cel puțin 5 ani pentru perioada activă a relației de afaceri și la terminarea acesteia sau la închiderea contului bancar/contului de plăți, se sancționează cu:</p>	<p>Considerăm oportun concretizarea noțiunii de „<i>corespondență de afaceri</i>”, care ar putea include, după caz, doar corespondența pe suport hârtie dar nu și cea prin email.</p>
Articolul 48	<p>Lipsa evidenței tuturor tranzacțiilor</p> <p>Neținerea de către entitățile raportoare a evidenței tuturor tranzacțiilor în decursul a cel puțin 5 ani după finalizarea acestora sau cel puțin până la termenul extins indicat de către organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare,</p>	<p>Considerăm ca prevederile acestui punct trebuie formulate în strictă corelare cu prevederile pct. 9 din Legea nr 308 care stipulează ca: Entitățile raportoare păstrează, pe o perioadă de 5 ani de la terminarea relației de afaceri, toate datele aferente activităților și tranzacțiilor naționale și internaționale în măsura în care să poată răspunde operativ solicitărilor Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare și organelor de drept. <u>Datele păstrate trebuie să fie suficiente ca să permită reconstituirea fiecărei activități sau tranzacții în maniera în care să servească în caz de necesitate ca probă în cadrul procedurii penale, contravenționale și altor proceduri legale.</u></p>
Articolul 51, alin (1)	<p>"Neinformarea Serviciului în termenele stabilite despre activitățile sau tranzacțiile realizate prin virament, printr-o operațiune cu o valoare ce echivalează sau depășește 50 000 lei, se sancționează cu: ..."</p>	<p>Valoarea tranzacției este indicată eronat. E necesar de corectat suma de 50 000 lei cu 500 000 lei, ținând cont de faptul că formularele speciale limitate se raportează de la suma 500 mii lei sau echivalent.</p>
Articolul 52	<p>Nerespectarea cerințelor privind completarea formularului special</p>	<p>Considerăm că trebuie exclus . Calitatea formularului completat nu poate fi evaluată conform unor factori obiectivi. În plus pentru neraportare Serviciului deja este stabilită amenda la art. 49-51, ceea</p>

		ce ar constitui în esență indirect o dublă sancționare pentru aceeași încălcare.
Articolul 53	Nerespectarea cerințelor privind completarea fișei de conformitate în termenul stabilit	Considerăm că nu poate fi subiectul aceluiași sancțiuni încălcarea ce se referă la nerespectarea completarea fișei de conformitate. Propunem eliminarea articolului fie diminuarea plafonului sancțiunilor.
Articolul 55	Neprezentarea informației (1) Neprezentarea de către entitățile raportoare, la solicitarea organelor cu funcție de supraveghere și Serviciului, în termenele stabilite, a informației disponibile privind relațiile lor de afaceri și natura acestor relații, rezultatelor evaluării riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate	Menționăm că pot fi situații când se solicită urgent, pe email sau chiar telefon. Respectiv acest punct trebuie de reformulat în așa mod încât să reglementeze doar situații concrete și termene concrete în caz contrar trebuie eliminat, deoarece oferă posibilitate de abuzare de această sancțiune de către organele de control.
Articolul 56	Neasigurarea controlului intern Neaprobarea sau nerespectarea de către entitățile raportoare a politicilor și metodelor adecvate în materie de precauție privind clienții în domeniul păstrării evidenței, al controlului intern, al evaluării și al gestionării riscurilor, în managementul de conformitate și de comunicare, precum și a programelor proprii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului,	Redacția actuală a acestui articol este inacceptabilă. Sunt necesare criterii foarte clare ce înseamnă nerespectarea de către entități a politicilor proprii interne? Cine constată aceste neconformități? Care din ele se consideră atât de grave ca sunt subiectul sancțiunii? Sau definirea pentru entitățile raportoare a unui minim necesar de elemente pentru ca sistemul de control intern să poată fi evaluat
Articolul 58	Neexecutarea acțiunilor privind identificarea și evaluarea riscurilor Neexecutarea acțiunilor privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere, neaprobarea și actualizarea periodică a rezultatelor evaluării în domeniul propriu de activitate a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului	Redacția actuală a acestui articol este inacceptabilă. Sunt necesare criterii foarte clare ce înseamnă neexecutarea acțiunilor privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate? Dacă articolul se referă la implementarea abordării bazate pe risc prin aprobarea procedurii de identificare, evaluare, monitorizare, gestionare și diminuare a riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, atunci așa și trebuie de formulat. Este foarte dificil însă de estimat gradul de realizare a procesului dat pentru a stabili gravitatea încălcărilor, din acest motiv este bine de definit un minim de acțiuni necesare de a fi implementate de către entități.
Articolul 63	(1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni din data publicării.	Considerăm ca este necesară o perioadă de tranziție, în care să fie elaborate și implementate actele subordonate legii pentru a evita expunerea entităților raportoare la riscuri excesive de nonconformitate și sancțiuni.

	<p>(2) Art. 2912-2919 și art. 4011 din Codul contravențional nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84 art. 100) se abrogă.</p> <p>(3) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege.</p>	<p>Aici se prevede abrogarea contravențiilor, stabilite în Codul contravențional, fapt care presupune, că aceste contravenții au fost preluate și transpuse în prezenta lege.</p> <p>Totodată, legea nu stabilește, dacă principiile existente în Codul contravențional rămân a fi aplicabile și încălcărilor prescrite în prezenta lege, inclusiv mecanismul de stabilire a gravității și de aplicare a sancțiunilor.</p> <p>Această prevedere probabil se referă la actele Serviciului. Dar cum rămâne cu implementarea legislației secundare de către BNM sau CNPF pentru domeniile reglementate și supravegheate de către acestea?</p>
--	---	--